POLISI YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL A THROSEDD CASINEB

Dyddiad Cychwyn: [Awst 2012]

Dyddiad Adolygu Diwethaf: Hydref 2022

Dyddiad Adolygu Nesaf: Hydref 2025

Perchennog y Polisi: [Geraint Jones, Rheolwr Gwasanaethau Bro]

Pwynt Cyswllt y Polisi: [Geraint Jones, Rheolwr Gwasanaethau Bro, geraint.jones@adra.co.uk]

CYNNWYS

1. **Cyflwyniad**
2. **Cyfrifoldebau**
3. **Diffiniadau o ymddygiad gwrthgymdeithasol**
4. **Mesurau Atal a Gorfodi**
5. **Cefnogaeth ar gyfer dioddefwyr a thystion**
6. **Cefnogaeth ar gyfer deiliaid contractau agored i niwed ac adsefydlu cyflawnwyr**
7. **Cyffuriau**
8. **Cam-drin Domestig**
9. **Trosedd Casineb**
10. **Problemau gydag unigolion nad yw ein cwsmeriaid**
11. **Cyfrinachedd, rhannu data a diogelu data**
12. **Hyfforddi staff**
13. **Amddiffyn staff**
14. **Cwynion**
15. **Adolygu Penderfyniadau**
16. **Cydraddoldeb ac Amrywiaeth**
17. **Cyfeiriadau**
18. **Adolygiad**

Atodlen 1
Datganiad o weithdrefn ymddygiad gwrthgymdeithasol

1.0 CYFLWYNIAD

1.1 Mae'r Polisi hwn yn amlinellu sut y mae Adra (Tai) Cyfyngedig yn delio ag Ymddygiad Gwrthgymdeithasol (YGG) a throsedd casineb.

1.2 Ein bwriad yw cynnal contractau, gan sicrhau hefyd bod ein preswylwyr yn fodlon o fewn ein cymunedau.

1.3 Yn y rhan fwyaf o achosion byddwn yn ceisio defnyddio ymyriadau cynnar, anffurfiol i ddatrys problemau cyn gynted â phosibl heb gamau cyfreithiol.

1.4 Mewn rhai achosion, er enghraifft lle mae tystiolaeth o ymddygiad troseddol difrifol, efallai y byddwn yn penderfynu cymryd camau gorfodi cryfach yn gynnar.

2.0 CYFRIFOLDEBAU

2.1 Mae Tîm Gwasanaethau Bro Adra yn gyfrifol am ddelio gydag YGG a throsedd casineb.

3.0 DIFFINIADAU O YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

3.1 Mae Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlismona (2014) yn diffinio YGG fel:

a) Ymddygiad sydd wedi achosi, neu sy’n debygol o achosi, aflonyddwch, braw neu drallod i unrhyw unigolyn.
b) Ymddygiad sy'n medru achosi diflastod neu annifyrrwch i unigolyn mewn perthynas â meddiannaeth yr unigolyn hwnnw o’r eiddo preswyl, neu
c) Ymddygiad sydd â’r gallu i achosi diflastod neu annifyrrwch yn ymwneud â thai i unrhyw unigolyn.

3.2 Mae ymddygiad a allai dorri telerau ein contractau meddiannaeth yn eang a gall gynnwys yr enghreifftiau canlynol a restrir yn 3.5. Gall ymddygiad gwaharddedig hefyd gynnwys cam-drin domestig (gan gynnwys cam-drin corfforol, rhywiol, seicolegol, emosiynol neu ariannol)

3.3 Mae gwahaniaeth rhwng niwsans ar lefel isel a chamymddygiad cyson a difrifol. Bydd angen i ni sicrhau bod unrhyw gwynion a wneir yn ymwneud ag YGG mewn gwirionedd ac nad ydynt yn cael eu gwneud oherwydd ffyrdd o fyw sy’n gwrthdaro.

3.4 Bydd pob cais am feddiant ar gyfer YGG yn cael ei seilio ar dorri’r contract (a157)

3.5

Dyma enghreifftiau o ymddygiad yr ydym yn ei ystyried yn wrthgymdeithasol	**Enghreifftiau o ymddygiad nad ydynt yn wrthgymdeithasol yn ein tyb ni**
Sŵn Gormodol (e.e. chwarae cerddoriaeth yn uchel, sgrechian, gweiddi, clepian drysau)	Babanod/plant bach yn crio
Aflonyddu/Bygythiadau/Cam-drin geiriol	Partïon untro neu farbeciws lle nad oes
	tystiolaeth y bydd y broblem yn codi eto
Niwsans gardd	Plant yn chwarae
Taflu neu gronni ysbwriel	
Anifeiliaid anwes/anifeiliaid (e.e. yn achosi difrod, gwneud sŵn gormodol, ymddwyn mewn modd bygythiol, baeddu mannau).	Sŵn gweithgareddau dydd i ddydd yn cario oherwydd inswleiddio sŵn gwael (e.e. cyfarpar domestig, drysau cypyrddau ayyb)
Loetran mewn mannau cyffredin	Ymddygiad dydd i ddydd yn digwydd ar amseroedd anarferol (e.e. oherwydd patrymau gwaith gwahanol).
Graffiti a/neu Fandaliaeth	
Cymryd/delio, meddu, trin, tyfu, cynhyrchu, storio neu werthu cyffuriau	
Cam-drin Domestig (gan gynnwys cam-drin corfforol, rhywiol, seicolegol, emosiynol neu ariannol)	
Ymddygiad yn ymwneud ag alcohol	
Digwyddiadau yn ymwneud â chasineb gan gynnwys ar sail hil, lliw, crefydd, oed, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol neu anabledd.	
Geiriau neu ymddygiad sarhaus	
Puteindra	
Cadw nwyddau wedi'u dwyn yn yr eiddo	
Defnyddio’r eiddo at ddiben caethwasiaeth	
Ymddygiad amhriodol mewn perthynas â cherbydau (e.e. gyrru'n beryglus, gwneud sŵn gormodol gyda cherbydau, parcio mewn mannau amhriodol, rhwystro ffyrdd a/neu unrhyw fynediad arall i gerbydau neu achosi rhwystr).	
Ymyrryd neu ymyrryd ag unrhyw nwy, trydan, mesurydd dŵr neu unrhyw osodiadau eraill sy'n gwasanaethu'r eiddo	

Ymddygiad troseddol arall	

Nid yw hon yn rhestr gyflawn o gategorïau. Nod y rhestr yw dangos y math o ymddygiad dan sylw.

4.0 MESURAU ATAL A GORFODI

4.1 Bydd ein staff yn dewis y weithred fwyaf priodol i ddelio ag YGG sydd ar gael i Adra ar unrhyw adeg benodol. Rydym yn gweithredu fesul achos. Dyma rhai o'r ffyrdd y gallwn ddelio â'r sefyllfa

4.2 **Mesurau Atal**

(a) Cyfryngu
(b) Rhybudd Terfynol
(c) Gwasanaethau Ataliol
(d) Gweithdrefnau o fewn gosod tai
(e) Cyfarfodydd Aml Asiantaeth
(f) Cyfiawnder Adferol â'r Heddlu a Phartneriaid eraill
(g) Partneriaeth yn gweithio gydag ystod o asiantaethau

4.3 **Mesurau Gorfodaeth**

Rydym eisiau ceisio datrys problemau mor gyflym ag sy'n bosib heb gamau cyfreithiol. Fodd bynnag, os yw'n angenrheidiol, gallwn ddefnyddio'r mesurau gorfodi canlynol:

(a) Gwaharddebau
(b) Ymgymeriadau
(c) Achosion traddodi ar gyfer torri gwaharddeb/ymgymeriad
(d) Gorchymyn yn gosod contract safonol cyfnodol oherwydd ymddygiad gwaharddedig
(e) Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990
(f) Dileu Cyd-ddeiliad Contract fel parti i'r Contract trwy Orchymyn Llys
(g) Achosion Meddiant

Mae Adra yn ymwybodol, wrth ymgymryd ag achosion cyfreithiol, y dylai gydymffurfio â gofynion deddfwriaeth amrywiol.

5.0 CEFNOGAETH AR GYFER DIODDEFWYR A THYSTION

5.1 Rydym yn deall y rôl bwysig y mae achwynwyr a thystion yn ei chwarae wrth ddatgelu, atal, ac wrth weithredu yn erbyn YGG a throseddau.

5.2 Byddwn yn delio â phob cwyn yn gyflym ac yn gadael i bobl wybod am yr holl ddatblygiadau. Bydd y swyddog sy'n delio â'r achos yn cynnig cyngor a chymorth.

5.3 Nid ydym yn bychanu'r lefel o ofn a bygythiad y mae rhai tystion, a dioddefwyr yn byw ag ef.

5.4 Diogelwch a lles tystion yw'r flaenoriaeth ym mhob achos.

5.5 Cynigir cymorth priodol i dystion a dioddefwyr gan staff gwasanaethau bro, neu os yw'n briodol gan asiantaeth gymorth berthnasol.

5.6 Mewn achosion sy'n symud ymlaen i wrandawiad Llys, gallwn wneud cais am le tawel i ffwrdd o'r Diffynnydd i aros cyn ac yn ystod y gwrandawiad.

5.7 Byddwn yn sicrhau bod pob tyst yn ymwybodol o'r broses sydd ynghlwm â hyn a lle'n briodol, bydd trefniadau yn cael eu gwneud i dystion gwrdd â'n cynrychiolydd cyfreithiol cyn diwrnod y gwrandawiad.

6.0 <u>CEFNOGAETH AR GYFER DEILIAID CONTRACT AGORED I NIWED AC ADSEFYDLU CYFLAWNWYR</u>

6.1 Ein bwriad yw atal yr YGG rhag digwydd eto. Bydd y dystiolaeth ym mhob achos yn cael ei ymchwilio i weld os oes rheswm arall am yr ymddygiad, er enghraifft:

- Gwrthdaro rhwng ffordd o fyw
- Anghydfod hanesyddol rhwng teuluoedd
- Perthnasau'n torri lawr
- Triwanta o'r ysgol / achosion gwahardd
- Salwch meddwl
- Anawsterau dysgu
- Camddefnyddio / dibynnol ar sylweddau

6.2 Gallwn gynnig cymorth, lle'n briodol, ar gyfer y rhesymau sydd wrth wraidd y broblem / neu gyfeirio'r troseddwr at yr asiantaethau cefnogol

6.3 Os credir bod unigolyn agored i niwed mewn peryg o niwed sylweddol byddwn yn datgelu hynny wrth yr asiantaethau neu unigolion perthnasol yn unol â'n Polisi Diogelu Grwpiau Agored i Niwed.

6.4 Mewn achosion YGG lle mae plant neu bobl ifanc ynghlwm, byddwn yn ceisio dod i ddeall pam eu bod yn ymddwyn yn wrthgymdeithasol a chynnwys eu rhieni / gwarchodwyr i geisio newid eu hymddygiad.

6.5 Gellir cyfeirio achosion perthnasol at yr adran gwasanaethau cymdeithasol, y gwasanaeth cyfiawnder ieuenctid a lles addysg / gwasanaeth ysgolion neu unrhyw asiantaeth berthnasol arall.

7.0 CYFFURIAU

7.1 Nid ydym yn goddef defnydd o'n cartrefi ac ystadau ar gyfer y cyflenwad o sylweddau anghyfreithlon, gan gynnwys cyffuriau rheoledig (fel sy'n cael ei ddiffinio yn y Ddeddf Camddefnydd Cyffuriau 1971).

7.2 Bydd Adra, ac eithrio mewn amgylchiadau eithriadol, yn cymryd camau gorfodi (h.y. y rhwymedïau a restrir yn 4.3) yn erbyn y rhai y profwyd eu bod wedi defnyddio eu cartref i gyflenwi sylweddau anghyfreithlon.

7.3 Os yw Adra wedi derbyn tystiolaeth (e.e. gwarant chwilio positif yn cael ei weithredu yn eich cartref) bod sylweddau anghyfreithlon yn cael eu cadw/cymryd/trin//tyfu mewn unrhyw un o'u cartrefi at ddefnydd personol, bydd Adra yn ystyried cymryd camau gorfodi (fel y nodir yn 4.3 o'r polisi hwn). Fodd bynnag, gall Adra benderfynu mynd i'r afael â'r mater drwy ddefnyddio mesurau atal (fel y nodir yn 4.2 o'r polisi hwn) yn dibynnu ar amgylchiadau'r mater.

7.4 Os codir amheuon bod sylweddau anghyfreithlon yn cael eu cadw/cymryd/trin/tyfu yn eich cartref, ond na all Adra gael tystiolaeth ffisegol o hynny, bydd Adra yn ymchwilio ac yn ystyried yr holl wybodaeth a thystiolaeth sydd ar gael iddi wrth benderfynu pa gamau i'w cymryd, os o gwbl, sydd fwyaf priodol o dan yr amgylchiadau.

7.5 Bydd Adra yn ystyried pob mater fesul achos a gall ofyn am gyngor cyfreithiol ar y ffordd orau i ddelio â'r mater.

7.6 Bydd 7.1, 7.2 a 7.3 yn berthnasol i unrhyw unigolyn y canfyddir ei fod wedi defnyddio (ei hun neu drwy orchymyn, annog, neu ganiatáu rhywun arall) o fewn ein cartrefi neu dir ar gyfer dibenion o'r fath.

8.0 CAM-DRIN DOMESTIG

8.1 Ni fyddwn yn goddef cam-drin domestig. Mae cam-drin domestig yn drosedd ac yn torri amodau'r contract.

8.2 Byddwn yn gweithredu yn unol â'n Polisi Cam-drin Domestig, ac yn gweithio gyda'r Heddlu ac asiantaethau eraill i ddefnyddio pwerau cyfreithiol lle bo'n briodol i fynd i'r afael â throseddwyr cam-drin domestig.

8.3 Byddwn yn ceisio:

- Cynnig cefnogaeth drwy asiantaethau perthnasol sy'n bartneriaid i ni.
- Gweithio ag asiantaethau partner i gynorthwyo i ganfod llety dros dro neu ailgartrefu dioddefwyr os yw hynny'n briodol
- Gweithio ag asiantaethau eraill i gael canlyniad cadarnhaol.
- Gweithio ag Uned Gwarchod y Teulu'r Heddlu lle mae rhaid ymgymryd â chamau gorfodi.

8.4 Os yw'r dioddefwr yn dymuno aros yn ei gartref, efallai y byddwn yn ystyried gwneud cais am Orchymyn Gwaharddeb yn gwahardd y cyflawnwr o'r cartref neu'r ardal os oes digon o dystiolaeth ar gael.

9.0 <u>TROSEDD CASINEB</u>

9.1 **Trosedd casineb** yw unrhyw drosedd sydd wedi'i thargedu at berson oherwydd gelyniaeth neu ragfarn tuag at y canlynol:

- Anabledd
- Hil neu ethnigrwydd
- Crefydd neu gred
- Cyfeiriadedd rhywiol
- Hunaniaeth drawsryweddol

Nid oes rhaid i'r dioddefwr fod yn aelod o'r grŵp y mae'r elyniaeth wedi'i dargedu ato. Yn wir, gallai unrhyw un fod yn ddioddefwr trosedd casineb.

9.2 **Mae Digwyddiadau Casineb yn ddigwyddiadau nad ydynt yn cyrraedd y trothwy troseddol**, ond y mae'r dioddefwr neu unrhyw unigolyn arall yn eu hystyried i gael eu hysgogi gan elyniaeth neu ragfarn yn seiliedig ar ganfyddiad person neu'r ffactorau canlynol:

- Anabledd
- Hil neu ethnigrwydd

- Crefydd neu gred
- Cyfeiriadedd rhywiol
- Hunaniaeth drawsryweddol

9.3 Ni fyddwn yn goddef bod unigolyn yn cael ei dargedu ac yn goddef casineb a / neu aflonyddu. Byddwn yn cymryd agwedd 'credu' pan fydd digwyddiadau casineb yn cael eu hadrodd i ni. Caiff achos ei drin fel y cyfryw os credir y dioddefwr bod digwyddiad wedi'i ysgogi gan gasineb oherwydd ei hunaniaeth.

9.4 Fel rhan o ymrwymiad Adra i weithio mewn partneriaeth, byddwn yn cefnogi ac yn annog y dioddefwr i adrodd am y digwyddiad i'r heddlu neu asiantaeth wirfoddol arall os ydynt yn dymuno. Mae digwyddiadau troseddau casineb yn cael eu holrhain yn genedlaethol, a byddwn yn egluro pwysigrwydd adrodd i'r heddlu, hyd yn oed os yw at ddibenion adrodd yn unig. Byddwn yn gwrando ar y dioddefwr ac yn gweithredu ar ei ddymuniadau.

9.5 Byddwn yn cynnig cyngor a chefnogaeth, yn ogystal ag esbonio pa gymorth arall sydd ar gael gan asiantaethau eraill.

9.6 Byddwn yn ymchwilio i bob digwyddiad casineb a adroddir gan ein Deiliaid contract/ Preswylwyr sydd wedi'u cyflawni gan Ddeiliad contract / Preswylwyr eraill. Lle'r ydym yn ystyried bod cyfiawnhad dros weithredu yn erbyn y Cyflawnwr, gallwn ddefnyddio un, neu fwy o'n hystod o fesurau atal a gorfodi (a restrir yn 4.2 a 4.3 o'r Polisi hwn) sydd ar gael ar y pryd. Byddwn yn ystyried yr holl wybodaeth wrth wneud penderfyniad ynghylch pa gamau, os o gwbl, sydd eu hangen a byddwn yn rhoi gwybod i chi am ein penderfyniad.

9.7 Byddwn yn categoreiddio digwyddiadau casineb fel categori ar wahân o fewn ein system rheoli achosion. Byddwn yn adrodd yn flynyddol ar nifer y digwyddiadau yn ymwneud â chasineb a adroddir i ni.

9.8 Byddwn yn cyfeirio at y canllawiau a nodir yn ein polisi cydraddoldeb ac amrywiaeth.

10. MATERION GYDAG UNIGOLION NAD YDYNT YN DDEILIAD CONTRACT I NI

10.1 Ni allwn osod rhwymedigaethau contractiol ar unigolion nad ydynt yn ddeiliaid contract i ni.

10.2 Fodd bynnag, byddwn yn cymryd pob cam rhesymol i ddiogelu ein deiliaid contract, cyflogeion, asiantau a chontractwyr sy'n dioddef YGG yn neu o gwmpas ein cartrefi.

10.3 Os gwneir cwyn i ni lle nad oes unrhyw barti yn deiliad contract, gallwn gyfeirio'r mater at asiantaeth arall er enghraifft yr heddlu neu iechyd yr amgylchedd.

10.4 Gallwn ystyried defnyddio gwaharddebau i wahardd person sy'n cymryd rhan mewn YGG rhag mynd i mewn i eiddo neu dir sy'n eiddo i ni.

10.5 Mewn achosion lle mae cwyn yn ymwneud â deiliad contract landlord cymdeithasol cofrestredig arall, byddwn yn ymgynghori â nhw neu'n cyfeirio'r mater atynt.

11. CYFRINACHEDD, RHANNU DATA A DIOGELU DATA

11.1 Rydym yn rhannu gwybodaeth ag asiantaethau eraill o dan Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth a chytundebau eraill at ddibenion diogelu ein buddiannau a/neu eraill ac i atal YGG.

11.2 Rydym wedi ymrwymo i gadw at delerau rhannu gwybodaeth yn ogystal ag unrhyw ddeddfwriaeth berthnasol gan gynnwys GDPR.

11.3 Pan fyddwn yn derbyn gwybodaeth neu gwynion yn ddienw, byddwn yn cymryd gofal i sicrhau nad yw'r wybodaeth yn ffug neu'n faleisus.

12. HYFFORDDI STAFF

12.1 Mae staff sy'n delio ag YGG wedi'u hyfforddi'n briodol.

12.2 Byddant yn mynychu hyfforddiant i'w diweddaru a seminarau pan fydd newidiadau i ddeddfwriaeth YGG neu pan fydd rheolwyr neu staff yn adnabod yr angen am hyfforddiant.

12.3 Bydd ein staff yn cael eu harwain/cynorthwyo gan ein Tîm Cyfreithiol i baratoi ffeiliau ar gyfer achosion llys a chymryd datganiadau.

13. AMDDIFFYN EIN STAFF

13.1 Mae lles, iechyd a diogelwch ein staff yn cael ei gymryd o ddifrif, ac mae nifer o fesurau ar waith i helpu i'w cadw'n ddiogel gan gynnwys:

- Gweithdrefnau gweithio'n unigol
- Ymweliadau ar y cyd ag aelodau eraill o staff a/neu'r Heddlu
- Rhoi ffonau symudol a larymau personol
- Asesiadau Risg Rôl
- Camera ar y Corff

- Cynnig Cyfarpar Diogelu Personol (PPE)
- Gwasanaeth Cwnsela Staff

13.2 Mae digwyddiadau lle mae staff yn cael eu bygwth, eu cam-drin, neu hyd yn oed eu niweidio yn cael eu cymryd o ddifrif. Byddwn yn cymryd y camau angenrheidiol i ymdrin â digwyddiadau o'r fath gan ddefnyddio'r pwerau sydd ar gael.

13.3 Ym mhob achos pan gaiff lles, iechyd a diogelwch staff eu cyfaddawdu, gellir cyfeirio'r mater at yr Heddlu

14. Cwynion

14.1 Mae Adra yn cydnabod eich hawl i gyflwyno cwyn mewn cysylltiad â'r ymarfer o'r polisi hwn. Bydd unrhyw gŵyn o'r fath yn cael ei drin o dan CCpol01c - Polisi Cwynion a Phryderon

14.2 Bydd Adra yn sicrhau bod unrhyw benderfyniadau yn ymwneud â'r polisi hwn yn rhesymol ac yn cydymffurfio â pholisi a deddfwriaeth berthnasol

15. ADOLYGU PENDERFYNIAD

15.1 Mae Adra yn cydnabod yr hawl i ofyn am adolygu unrhyw benderfyniad sy'n ymwneud â'r polisi hwn. Bydd unrhyw adolygiad o'r fath yn cael ei drin o dan ein proses Adolygu Penderfyniad - CCp04c.

15. 2 Bydd Adra yn sicrhau bod unrhyw benderfyniadau yn ymwneud â'r polisi hwn yn rhesymol ac yn cydymffurfio â pholisi a deddfwriaeth berthnasol

16. CYDRADDOLDEB AC AMRYWIAETH

16.1 Rydym yn cydnabod y gall YGG gynnwys aflonyddu sy'n cael ei ysgogi gan ragfarn. Mae ein polisi cydraddoldeb ac amrywiaeth yn berthnasol i bob agwedd ar ein gwaith.

16.2 Mae'r polisi yn datgan y bydd gan bawb gyfle cyfartal wrth gael mynediad at wasanaethau.

16.3 Wrth weithredu'r polisi hwn, **bydd y rhai** sy'n destun YGG wedi'i dargedu **o ran unrhyw un o'r grwpiau gwarchodedig a restrir yn 9.1 a 9.2**, yn cael cynnig amrywiaeth o drefniadau cefnogol, yn dibynnu ar anghenion y dioddefwr.

17. CYFEIRNODAU

- Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 2003
- Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlismona 2014
- Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990
- Deddf Camddefnydd Cyffuriau 1971
- Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998
- Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016

18. ADOLYGU

18.1 Bydd y polisi a'r weithdrefn yma yn cael eu hadolygu bob 3 blynedd, neu mewn ymateb i newidiadau mewn deddfwriaeth, canllaw rheolaethol, arfer da neu newid i unrhyw bolisïau perthnasol.

Rhifyn	**Dyddiad**	Sylwadau (Beth sydd wedi'i adolygu?)	**Ysgrifennwyd gan**	**Cymeradwyo ar gyfer cynnwys**
1	Awst 2012	Adolygu'r Ddogfen Wreiddiol Ebrill 2010	Geraint Jones	
2	Medi 2012	Addasu templed y polisi	Geraint Jones	
3	Mai 2013	Newidiadau i baragraff 12.1	Geraint Jones	
4	Mai 2015	Adolygu polisi yn unol â chreu Deddf YGG, Troseddu a Phlismona 2014	Geraint Jones	
5	Medi 2018	Adolygiad 3 blynedd o'r ddogfen	Geraint Jones	
6	Ebrill 2019	Diwygiad i A 7.1 mewn perthynas â Thenantiaethau Rhent Canolradd a Marchnad Rhent	Geraint Jones	
7	Hydref 2019	Diweddariad i gynnwys brandio Adra	Geraint Jones	
8	Chwefror 2020	Wedi'i ddiweddaru i ganllawiau ysgrifennu newydd Adra.	Epic PR	Geraint Jones
9	Ebrill 2022	Diweddarwyd yn dilyn adolygiad 3 blynedd,	Geraint	

		Terminoleg Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016 a chanfyddiadau Archwiliad YGG Mazars	Jones	
10	Hydref 2022	Mân ddiweddariadau ychwanegol yn ymwneud â Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016	Mari Pritchard	Sarah Riley

ATODLEN 1

DATGANIAD O WEITHDREFNAU YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

1. Cyflwyniad

1.1 Mae'r ddogfen hon yn esbonio sut a phryd i roi gwybod i ni am ymddygiad gwrthgymdeithasol (YGG) a beth ellir ei wneud i ddatrys y sefyllfa.

Dyma enghreifftiau o ymddygiad yr ydym yn ei ystyried yn wrthgymdeithasol	Enghreifftiau o ymddygiad nad ydynt yn wrthgymdeithasol yn ein tyb ni
Sŵn Gormodol (e.e. chwarae cerddoriaeth yn uchel, sgrechian, gweiddi, clepian drysau)	Babanod/plant bach yn crio
Aflonyddu/Bygythiadau/Cam-drin geiriol	Partïon untro neu farbeciws lle nad oes
	tystiolaeth y bydd y broblem yn codi eto
Niwsans gardd	Plant yn chwarae
Taflu neu gronni sbwriel	
Anifeiliaid anwes/anifeiliaid (e.e. yn achosi difrod, gwneud sŵn gormodol, ymddwyn mewn modd bygythiol, baeddu mannau).	Sŵn gweithgareddau dydd i ddydd yn cario oherwydd inswleiddio sŵn gwael (e.e. cyfarpar domestig, drysau cypyrddau ayyb)
Loetran mewn mannau cyffredin	Ymddygiad dydd i ddydd yn digwydd ar amseroedd anarferol (e.e. oherwydd patrymau gwaith gwahanol).
Graffiti a/neu Fandaliaeth	
Cymryd/delio, meddu, trin, tyfu, cynhyrchu, storio neu werthu cyffuriau	
Cam-drin domestig (gan gynnwys cam-drin rhywiol, seicolegol, emosiynol neu ariannol	
Ymddygiad yn ymwneud ag alcohol	
Digwyddiadau yn ymwneud â chasineb gan gynnwys ar sail hil, lliw, crefydd, oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol neu anabledd.	
Geiriau neu ymddygiad sarhaus	
Puteindra	

Cadw nwyddau wedi'u dwyn yn yr eiddo	
Defnyddio’r eiddo at ddiben caethwasiaeth	
Ymddygiad amhriodol mewn perthynas â cherbydau (e.e. gyrru'n beryglus, gwneud sŵn gormodol gyda cherbydau, parcio mewn mannau amhriodol, rhwystro ffyrdd a/neu unrhyw fynediad arall i gerbydau neu achosi rhwystr).	
Ymyrryd neu ymyrryd ag unrhyw nwy, trydan, mesurydd dŵr neu unrhyw osodiadau eraill sy'n gwasanaethu'r eiddo	
Ymddygiad troseddol arall	

2. Adrodd am ymddygiad gwrthgymdeithasol

2.1 Gallwch roi gwybod am ymddygiad gwrthgymdeithasol drwy:

- Ffôn: 0300 123 8084
- E-bost– ymholiadau@adra.co.uk
- Neu yn bersonol yn un o’n swyddfeydd.

2.2 Os ydych yn dymuno cyflwyno cwyn y tu allan i oriau agor y swyddfa, dylech gysylltu â Heddlu Gogledd Cymru yn gyntaf ar 101 er mwyn adrodd am y mater ond dylech gysylltu ag Adra cyn gynted â phosib i’w hysbysu am y digwyddiad.

2.3 Os ydych o’r farn bod yr ymddygiad gwrthgymdeithasol yn un o natur droseddol, neu a all arwain at drosedd yn cael ei chyflawni, yna dylech gysylltu â Heddlu Gogledd Cymru yn syth ar 999.

3. Prosesu cwyn am YGG

3.1 Byddwn yn ceisio:

3.2 Delio â'ch cwyn yn brydlon

- Pan fyddwch yn cofrestru cwyn ymddygiad gwrthgymdeithasol, byddwn yn ceisio delio ag ef.
- Bydd y gŵyn yn cael ei ddynodi i weithiwr penodedig yn y Tîm Gwasanaethau Bro cyn gynted â phosib. Byddwn yn:
- Ceisio cydnabod eich cwyn yn ffurfiol yn ysgrifenedig o fewn 3 diwrnod gwaith.
- Ceisio cysylltu â chi o fewn:

- 5 diwrnod gwaith i gael manylion llawn o'ch adroddiad YGG
- 1 diwrnod gwaith os yw eich cwyn yn ymwneud â throsedd casineb, trais domestig neu YGG difrifol.

Gellir gwneud hyn wyneb yn wyneb, yn ysgrifenedig, dros y ffôn, neges testun, e-bost neu ar lein.

- Darparu cygor a chefnogaeth os byddwch yn dod yn rhan o anghydfod gyda chymydog a lle bo'n briodol cynnig ffordd o gyfryngu.

3.3 Bod yn glir gyda chi o ran beth allwn ni ei wneud

- Ceisio cysylltu â chi i drafod materion ym mhreifatrwydd eich cartref, neu os yw'n well gennych, mewn lleoliad arall.
- Eich cynghori ar beth allwn ei wneud i ddelio â'r broblem a sefydlu beth na allwn ei wneud
- Gweithio gyda chi i wneud cynllun gweithredu gan amlinellu beth fydd yn cael ei wneud a gan bwy
- Byddwn yn cadw manylion adnabod achwynwyr yn gyfrinachol os gofynnwyd i ni wneud hynny, fodd bynnag, efallai y bydd natur ac amgylchiadau rhai cwynion yn ei gwneud yn amlwg pwy sy'n cwyno.
- Os yw'n briodol, gweithio gyda chi i geisio datrys y broblem gan egluro'n glir i chi beth fydd yn digwydd ym mhob cam o'r achos
- Lle'n briodol byddwn yn ceisio cysylltu â chyfweld y bobl sy'n gyfrifol am yr YGG lle maent wedi'u hadnabod o fewn 10 diwrnod gwaith ers cyfweld yr unigolyn sydd wedi gwneud y gŵyn.
- Ystyried yr achos am gynnig cyfryngu
- Cynnig cyngor a chael eich cyfeirio at asiantaethau mwy priodol pan na fedrwn ni helpu.
- Fel arfer, bydd achosion yn cael eu cau yn dilyn dim cyswllt pellach gan yr achwynydd am bedair wythnos, neu ddiffyg YGG o fewn y cyfnod hwnnw. Byddwn yn cysylltu â chi cyn cau eich achos trwy alwadau ffôn, SMS, e-bost, ar-lein neu wyneb yn wyneb.
- Gellir ail-agor achosion os bydd adroddiadau pellach am broblemau yn codi.

3.4 Sicrhau eich bod chi'n cael eich cefnogi

- Cynnig cymorth i'r unigolyn sy'n cwyno am YGG, ac i dystion eraill neu'r bobl sy'n cael eu heffeithio, drwy roi gwybod i chi am swyddog sydd wedi'i enwebu i ymdrin â'ch achos a threfnu cyswllt gan ein Swyddogion neu Bartneriaid.
- Byddwn yn ceisio cysylltu â chi bob pythefnos ynglŷn â'ch achos parhaus, i gynnig neu i geisio diweddariadau. Gall cyswllt fod trwy gyfrwng galwadau ffôn, SMS, e-bost, ar-lein neu wyneb yn wyneb.
- Os yw'r achos yn ymwneud â phobl fregus, yn ddioddefwyr neu'n gyflawnwr, efallai y byddwn yn cynnig cefnogaeth i'r achwynydd a'r sawl sy'n achosi'r YGG e.e. lle mae materion fel iechyd meddwl i'w hystyried.

- Egluro'r weithdrefn yn glir i dystion pan fydd achosion yn cael eu cyfeirio at weithredu'n gyfreithlon ac yn y pen draw i'r Llys
- Rhoi'r adnoddau i gofnodi manylion unrhyw ddigwyddiad yr ydych chi'n ei brofi neu ei dystio. Bydd yr wybodaeth hon o gymorth i ni benderfynu ar beth ddylem ei wneud a hefyd y gellir eu defnyddio fel tystiolaeth os yw achos yn mynd ymlaen i'r llys. Gallai methu â chofnodi tystiolaeth olygu nad oes modd i Adra weithredu ar y mater.

3.5. Gwaith ag asiantaethau eraill

3.5.1 Byddwn yn gweithio ag eraill i geisio datrys y sefyllfa. Efallai y byddant yn cysylltu â phartneriaid eraill i rannu gwybodaeth a fydd o gymorth i ymdrin â'r broblem. Gall hyn gynnwys yr Heddlu, Gwasanaethau Cymdeithasol, Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol neu Gymorth i Ferched.

4. Opsiynau sydd ar gael

4.1 Mae ystod o opsiynau gweithredu ar gael i ni. Mae'r rhain yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i:

- Cyfryngu
- Rhybudd Terfynol
- Gwasanaethau Ataliol
- Cyfiawnder Adferol â'r Heddlu a Phartneriaid eraill
- Gwaharddebau Cartref
- Ymgymeriadau
- Gorchymyn yn gorfodi contract safonol cyfnodol oherwydd ymddygiad sydd wedi'i wahardd
- Achosion meddiant
- Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990

5. Monitro'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu gennym

5.1 Byddwn yn monitro YGG a'r gwasanaethau yr ydym ni'n eu darparu i fynd i'r afael ag o. Byddwn yn defnyddio mesurau perfformiad yn ogystal ag adborth defnyddwyr gwasanaeth i sicrhau bod y Gwasanaeth yn gwella'n barhaus.

5.2 Rydym yn monitro ein gwasanaethau gan ddefnyddio holiadur defnyddwyr gwasanaeth.

5.3 Os nad ydych yn hapus gyda'r gwasanaeth yr ydych chi'n ei dderbyn yn dilyn i chi adrodd am YGG, byddwn yn:

- Eich cyfeirio at y polisi cwynion
- Eich cyfeirio at y weithdrefn adolygu penderfyniad
- Eich galluogi i gofnodi eich cwynion mewn sawl ffordd e.e. ffôn, llythyr, e-bost neu, drwy ymweld ag un o'n swyddfeydd.
- Cyfeirio eich cwyn at ein rheolwr gwasanaethau cwsmer er mwyn ei ymchwilio

6. Casglu Data

6.1 Wrth ofyn am wybodaeth neu roi gwybodaeth i asiantaethau eraill e.e. yr Heddlu byddwn yn cadw at brotocolau sydd wedi'u cytuno.

6.2 Eithriad i hyn fydd pan ystyrir bod yr unigolyn mewn risg mewn unrhyw sefyllfa neu fod yn risg uchel o niwed difrifol i unrhyw un yn y sefyllfa a ddisgrifir.

6.3 Ni roddir gwybodaeth i drydydd parti nad ydynt yn rhan o’r achos heb ganiatâd yr achwynydd, fodd bynnag mae gennym ddyletswydd i ddatgelu os bydd y mater a adnabyddir yn un o risg neu niwed arwyddocaol yn unol â Pholisi Diogelu Grwpiau Agored i Niwed.

7. Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

7.1 Rydym yn cydnabod y gall YGG gynnwys aflonyddu hiliol a mathau eraill o aflonyddu sy'n cael ei ysgogi gan ragfarn.

7.2 Mae ein polisi cydraddoldeb ac amrywiaeth yn berthnasol i bob agwedd ar ein gwaith

7.3 Mae'r polisi yn datgan y bydd gan bawb gyfle cyfartal wrth gael mynediad at wasanaethau.

7.4 Wrth weithredu’r polisi hwn, bydd deiliaid contract sy’n destun YGG wedi’i dargedu o ran casineb, gwahaniaethu ar sail hil ac anabledd yn cael cynnig amrywiaeth o drefniadau cefnogol, yn dibynnu ar anghenion y dioddefwr.

8. Adolygiad

8.1 Bydd y weithdrefn hon yn cael ei hadolygu bob 3 blynedd, neu mewn ymateb i newidiadau mewn deddfwriaeth, canllaw rheolaethol, arfer da neu newidiadau i bolisi arall perthnasol Adra.